

és un joc de nois. “Sur le pont d’Avignon...” Tu també sap cançons franceses? Què t’agrada més, Anglaterra o França?...”

Sento que també en això hi ha vida. Aquesta nit, el silenci, el cant dels grills, d’uns grills quasi bé familiars que em diuen: “Avui dorms com un senyor; apa, apa, cri, cri”. Toquen les dotze al rellotge de l’església, no gaire lluny de l’ajuntament, no gaire lluny de la gent que passa per la carretera nacional, que van amb els seus autos cap a Espanya i que d’aquí uns dies trobaran un noi fent auto-stop i li diran que pugi, o passaran de llarg per por que no els embruti el cotxe. Però ara sóc per uns moments feliç. Sóc feliç perquè tinc una mica d’enveja del matrimoni que dorm a prop, contents d’haver-me vist, ho sé, de la mateixa manera que es veu quan la gent no et vol encara que et donin més... sopar. Content perquè tenen un nen que deu somniar un estranger amb barba que l’ha fet anar a dormir més tard i el qual no deu comprendre massa, però l’estimo només perquè és petit i m’ha posat les mans a la boca, amb confiança, perquè les hi mossegues, de per riure.

QUIM

ALERTA AMB L’IDIOMA

per Ramon Amigó

Una regla que aprendrien aviat els nostres infants si se’ls reconeixia el dret a la llengua nadiua, és la que diu que amb la I i la U seguides d’una altra vocal no es forma un diftong. Els diftongs decreixents es formen quan la I i la U van precedides d’una altra vocal, però no quan en van seguides: cai-re, ei-na, boi-ra, cui-na; au-la, heu-ra, viu-re, ou, són exemples de diftongs, d’unes vocals que formen una sola síl·laba amb la I o la U que les segueixen.

Quan trobem invertida la posició, o sia, quan la I i la U van al davant, no hi ha diftong decreixent possible: Ma-ri-a, di-e-dre, a-vi-ó; cu-a, du-el, tras-pu-o.

Això és molt elemental, ja ho veieu. Però cal que sigui tanmateix permès de dir a tots aquells als quals no ha estat donada l’oportunitat de sentir-ho explicar. Els qui ho saben, m’excusaran a honor de la ingent quantitat de nois i noies que no han tingut qui els en parlés mai.

Algunes vegades la pronunciació indica que una vocal no s’uneix en una sola síl·laba amb la I o la U que la segueix, i cal avisar que el diftong no té lloc: si la I o la U són fortes i poden dur accent, les accentuem i ja hem evitat el diftong: Caïn, veí, roí, Lluís, gaús (un ocell). Però si no poden dur accent, tenim la dièresi que ens fa aquell servei: ensaïmada, veïna, roïnesa, Lluïset; Raül, Seül, diürn, etc.

Amb els noms de lloc, els nomenclàtors no tenen en compte aquestes normes tan senzilles, i es van inventar la interposició d’una h (tornem-hi, amb les h!) entre una vocal i l’altra. I així deformen paraules tan correctes com Boí (Pallars), (la Pobleta de) Bellveí (Pallars), Taús (Alt Urgell), Taüll (Pallars), Sanaüja (la Segarra), Vilaür (Empordà), Veïnat Alt (la Selva); i, pel camp de la toponímia menor i de l’onomàstica, desfan la forma correcta de Boïgues, Sarraí, Serraïma, Vilajuïga...

La h pertorbadora apareix fins i tot entremig de dues vocals cap de les quals no és ni I ni U: Estaon (Pallars), Baén (Pallars), Maó (Balears); i en onomàstica: Raola, Caelles, etc.

Què costaria de restituir l’ortografia correcta als noms del país? Fet i fet, per més mal escrits que oficialment s’ofereixin els noms de casa nostra, no deixaran d’ésser noms catalans. Què millor que donar una mostra de cultura, a nivell oficial, i tractar amb les regles ortogràfiques del català les paraules que són genuïnament de la llengua catalana?